

KLASIK IVAN PINKAVA

Při obligátním severoamerickém optimismu jsou název washingtonské výstavy i exportní monografie Ivana Pinkavy silně kontroverzní. Remains znamená ostatky. Smysl se tedy přičítá posledním věcem člověka.

text **Josef Moucha** • foto **Ivan Pinkava**

Instalace zdůrazňuje patnáct vrcholných tvůrčích let, obsáhlá kniha se ohlíží za celým fotografickým dílem. Koncept dvojedine akce dával dohromady Ivan Pinkava (1961) s kurátorem Petrem Vaňousem (1975). Ten vybavil průvodním slovem již třetí Pinkavovu monografii v edici Fototorst (2009). Sílu čerstvého alba samozřejmě zakládá 163 reprodukcí. Působivý je ale také přehled veškeré dosavadní tvorby v chronologickém indexu. Drobných vyobrazení je 265 a dovolují zabývat se Pinkavou uceleně.

Předpoklady

Ivan Pinkava vytvořil nezaměnitelný vizuální svět. Vydavatelská upoutávka tvrdí, že jej lze ztotožnit s uvažováním autora o světě vůbec. To si nemyslím. Pinkavovo dílo tu dokonce zkratuje v údajný „sled tezí o identitě a pochybách člověka“, jenž se přes veškeré dějinné zkušenosti vždy znovu vrací k „všeobecně platným pravidlům lidské existence“. Je-li tu něco tezovitého, pak tento rádooby reklamní slogan, citovaný z webových stránek Nakladatelství Arbor vitae. Chápu Ivana Pinkavu jako osobnost, která nemusí za každou cenu usilovat o globální či přinejmenším zaoceánské publikum. Kvůli patřičné rezonanci je jistě třeba velkých cílů a gest, ale zadostiučinění znamenala i jarní Pinkavova výstava v Galerii Dům v zahradě benediktinského kláštera v Broumově. Fotograf tam s Petrem Vaňousem instaloval pouhých třináct exponátů. Obrys byl obdobný, od poloviny 90. let po dnešek, ukázek ovšem nabídl American University Museum přiměřeně více, přes šest desítek. Důležité však je, že si instalace podržela vzdušnost. Na její rozvrh jsem se zeptal přímo

autora. „Nějakou představu jsem měl, ale baví mě právě ten improvizací moment, reakce na situaci a prostor. Přesto jsem zadal barvy některých zdí a také úpravy, nějaké probourání a naopak uzavření prostor, aby při prohlídce vznikly nečekané momenty. Vezli jsme vědomě o něco víc věcí, abychom měli na výběr. Což souvisí s instalací, kterou jsme nechtěli vymýšlet dopředu, ale na místě společně. S Petrem mám z Broumova zkušenost, že si rozumíme téměř ideálně. Broumov byl vzdušnější, což bylo dané zcela bílým prostorem galerie včetně podlah. Také vše nějak lépe zapadalo do jakési milostnosti toho místa v klášteře. Prostě očištění. Washington jsem naopak od začátku vnímal jako trochu temný a protichůdnější, k čemuž nahrával i složitější prostor s dalšími patry nad námi. Nechtěl jsem dělat výstavu po srsti a být nějak vstřícný, což může být v Americe složité, ale Washington je rezervovanější a sofistikovnější. Mnoho lidí tam má evropskou minulost.“

Dotek posvátna

O tom, co si pamatujeme jako významné, nerozhoduje ani tak atraktivita či velikolepost, jako spíše vnitřní síla a náš vlastní přístup. Ivan Pinkava si rozhodně nebere na mušku všednodenní provoz okolního světa a cílem jeho výstav ani knih není mravolichné kárání akutních poklesků. Jedná se naopak o estetický projev vysoké kultury. Remains nerezonují nicotou, nýbrž sakrální vznešeností.

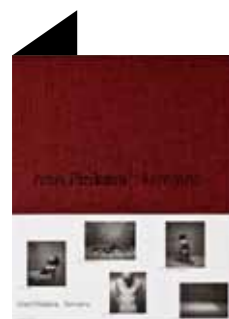
Pinkava se prosadil po roce 1989. Když mu bylo třiatřicet, vydal první monografii. Již tehdy platilo, že neexperimentuje, jeho vyznáním není pokusnictví, ale spiritualita. Zvláštní zálibení →

TNF 5, 2000

Bez názvu, 2011

**IVAN PINKAVA
/REMAINS 1997-2010**

Monografii vydalo Nakladatelství Arbor vitae, Řevnice 2012
Autor úvodního eseje a kurátor Petr Vaňous
163 velkých vyobrazení na 242 stranách

našel v estetice manýrismu a baroka. Stejně samozřejmě, jak souzní s křesťanskou inspirací, odkazuje pojetím a pojmenováním některých prací ještě dál proti času. Přesto fotografie nejsou ani literárně šifrovány, ani nemají ilustrativní ráz. Tituly ovšem podporují ozvuk obrazů v našem povědomí. Výsledek představuje příležitost reflektovat svár skrytých osobních tíhnutí se vzájemností humánního zakotvení.

Okamžitá klasicita

Přes sklon k stinným motivům patří Ivan Pinkava mezi umělce šťastného typu. Vytváří rovnou klasická díla. Není třeba čekat, až zestárnou a odstup jim propůjčí antikvární auru. Punc nadčasovosti vtiskuje fotografiím neprodleň. Víceznačné nálady Pinkavových záběrů posilují osvětlení a perfekcionismus převedení všech dosažených valérů do pozitivů poměrně velkých formátů. Vážnost zpracování vytrhne vnímání fotografií z roviny obyčejného pohledu a přiměje nás k pozastavení.

Zároveň se ovšem projevuje současné autorství. Znázornění archetypů, uložených v civilizačních základech, opírá Pinkava o technologii fotografie, aniž by se dovolával nějakého staromilství. Obrazy tak nepostrádají naléhavost dneška, což podporuje i to, jak citelně živoucí zůstává podoba jejich námětů: vzezření modelu negativ doslova nasává. Podobně jako sádrový odlitek životní masky.

Zázemí

Jak signalizuje už názvem, patří pořadatel Pinkavovy retrospektivy, The American University Museum, pod vzdělávací organizaci. Přes pojmenování muzeum však neběží o sbírkovou instituci. Výstavní program je zaměřen k soudobému umění, hlavně k aktuální tvorbě, ozvláštňované retrospektivami současných umělců či klasiků 20. století. Na stejné adrese vystavoval před několika lety Josef Koudelka.

Současně s Pinkavou byla zpřístupněna čtveřice dalších výstav, třeba malby Davida Humphreye a Julese Olitskiho. V těchto souvislostech se nabízí poznamenat, že nejlepší prostory získal právě Pinkava. Jednání probíhala dva roky a realizace se zdařila ve spolupráci s Leica Gallery Prague. Akci výrazně napomohlo České velvyslanectví ve Washingtonu, D. C.

American University Museum at the Katzen Arts Center, Washington, D. C., USA
Otevřeno 3. 11.–16. 12. 2012
www.american.edu/cas/museum

Bez názvu, 2010

Foucaultovo kyvadlo, 2009

NECHTĚL JSEM DĚLAT VÝSTAVU PO SRSTI, COŽ
MŮŽE BÝT V AMERICĚ SLOŽITÉ, ALE WASHINGTON
JE REZERVOVANĚJŠÍ A SOFISTIKOVANĚJŠÍ

